



Raabjerg

- som jeg husker det

Denne bog er fortalt af

Per

(Erik Ketil Carlsen)

Februar 1996

På opfordring af familien



Forord

For min familie står navnet "RAABJERG" i et forklarelsens skær, fordi det siden 1919 har været familiens faste feriested – måske ikke kontinuerligt – men der har altid været nogen af familien, der holdt ferie der i alle de år.

Der er ingen – det være sig voksne, børn, svigerbørn, oldebørn + et utal af gæster, for hvem navnet Raabjerg ikke rummer minder om skønne feriedage, og alle, der kommer derop, bliver vildt begejstrede for naturen med hede, klitter, strand og hav.

Vi er en privilegeret familie, som egentlig uden en særlig aktiv indsats, har fået mulighed for at bo i dette område.

Inden jeg, der har været med fra begyndelsen, har glemt det meste, vil jeg prøve at fortælle om oprindelsen til, at Raabjerg blev vores feriep-aradis, samt de mindre og større begivenheder, som har præget stedet, så arvingerne kan være orienterede om, hvem de kan takke for, at de kan nyde denne skønne, skønne plet – nordenfjords.

Baggrund



Det startede, som alting i det små.
Familien bestod i 1918 af:

Far: Ketil Carlsen (billedet)
- *Overretssagfører f. 1878 d.1941*
Mor: Olga Carlsen
- *f. Lorentzen i 1885, kaldet Bib, d.1972*

Jørgen Michael - *f. 1910 d.1995*
Erik Ketil - *f.1911 – kaldet Per*
Anna Kitty - *f.1913 – kaldet Kitty d. 1989*

Hvorledes får en familie med bopæl i Lyngby den idé at bygge sommerhus i – Raabjerg i det nordligste Jylland? Det er der mange, der har spurgt om.

Vi boede i en villa på Borgevej nr.27 i "Sorgenfrigårds Villakvarter" i Lyngby. Far kendte i sin egenskab af jurist en del mennesker i kvarteret, og han havde af og til besøg af folk, som ønskede rådgivning m.m. Blandt disse var Arkitekt Ulstrup-Hansen, som foruden at drøfte sine problemer, også diskuterede malerkunst med Far, som var meget interesseret i at male og forsøgte sig i kunsten med større eller mindre held.

Ulstrup-Hansen havde været en tur i Jylland i 1917. Han vidste, at det i Raabjerg var muligt at købe jord billigt bl.a. fra en ejendom – "Skødelund", som lå i nærheden af "Skiveren", som dengang var badepensionat. "Skødelund" er senere revet ned. Grunden til den lave pris var selvfølgelig, at "jorden" er sand bevokset med lyng og marehalm, og at afstandene til enhver form for forbindelse var store. Ved hjemkomsten opsøgte Ulstrup-Hansen Far og sagde: "De skal have et sommerhus i Raabjerg. Jeg har tegnet det." Far slog det hen. Det lå for langt fra

Lyngby. Hvor lå Raabjerg for øvrigt? Han havde ikke behov for sommerhus, havde lige bygget villa osv. – men enden på det blev alligevel, at forældrene tog til Raabjerg i Påsken 1918.

De nærmere enkeltheder har jeg aldrig fået opsnuset. Forældre orienterede dengang ikke – og desværre heller ikke senere – deres børn, om hvad de foretog sig og vice versa, og vi var jo kun 7, 6 og 4 år.

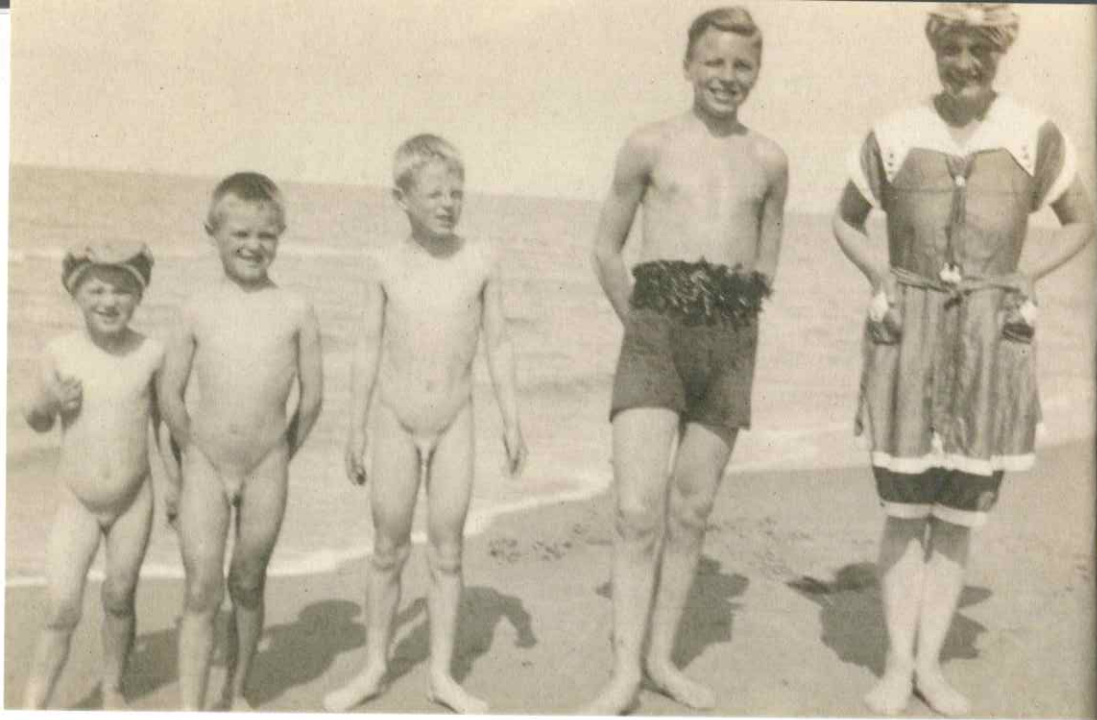
Men de faldt pladask for Raabjerg!

De blev hentet i Aalbæk af manden på "Skødelund" - Jens Nielsen, som pr. hestevogn transporterede dem de 10 km til "Skiveren", hvor de blev indlogeret.

Hvilke myndigheder de havde kontakt med, og hvem de i øvrigt har forhandlet med, kender jeg ikke noget til, men de fandt da en grund, samt fik bestemt husets placering på grunden. 1 hektar lyng og marehalm, matr.nr 29e af Raabjerg Ejerlav, Raabjerg Sogn, Horns Herred. Huset skulle ligge i en vestvendt gryde med udsigt ned gennem en dal, som vi døbte "Slugten". Der var, og er 4 km til nærmeste købmand i landsbyen Tuen. Huset blev vinteren 1919 præfabrikeret i Lyngby, og om foråret sendt med skib til Frederikshavn. 2 tømrere rejste med og opførte huset.

Arkitekt Ulstrup-Hansen havde fundet ud af, at omkostningerne ved at bygge to ens huse i Raabjerg, ikke ville blive uforholdsmæssigt meget større end ved at bygge et.

Det andet blev bygget på en flad slette, udsat for vind og vejr, hvilket der dog blev rådet bod på ved plantning af læbælter. Således var begyndelsen til vores sommerparadis.



1919

Så skulle vi for første gang til Raabjerg i sommerferien. Huset, eller villaen, som det kaldtes på egnen, var ikke færdigt, men der var andre muligheder for indkvartering, og vi var meget spændte på at se Raabjerg, som der var talt så meget om.

Tiden inden afrejsen har nok været hektisk, hvad vi børn på 9, 8 og 6 år ikke hængte os i, vi skulle på ferie. Men der skulle jo alt med, som man fik brug for i det daglige, både til varme, kolde, tørre og våde dage + mad, så det blev en omfangsrig bagage. Hvorledes Mor klarede det, er en gåde for mig, når man selv har prøvet at flytte. Selskabet bestod af familiens 5 + en gæst, Sven Lyttik ca. 17 år, en søn af forældrenes venner + vores svenske, unge pige Hilma og gravhunden Jack.

Alt var nyt, alt var spændende, og forude lå en lang rejse plus ferie i et ukendt og spændende område.

Tv: Kitty, Per, Jørgen, Sven Lyttik og Olga

Vi kørte i to taxaer fra Lyngby til Larsens Plads og gik ombord på "M.G. Melchior", DFDS' båd til Frederikshavn, som sejlede kl. 8 om aftenen. Der var ikke noget, der hed kl. 20 dengang. Vi fik lov at være oppe, indtil vi havde passeret Kronborg omkring kl. 10.

Man vågnede i Frederikshavn ved, at solen skinnede ind ad køøjet og ved nogen underlige lyde fra kajen. "Hwa, hwa, hwa!" Det var vendelboerne, som underholdt hinanden. Morgenmåltidet blev spist ombord: Kaffe (ikke noget med havregrød eller øllebrød) med rundstykker til, og noget vi børn kastede os over, nogle små, skønne tvebakker, hvorpå man uden forældrenes indblanding kunne anbringe en STOR klat smør.

På kajen stod drager Jensen, - det fik vi senere at vide, at han hed, og han sørgede for bagagen i alle de år, vi kom med skib. Far udpegede vores bagage, der var tale om 10-11 kolti, som de kaldte det - det lød så flot - og så ordnede Jensen transporten til stationen og indskrivningen på jernbanen til Aalbæk station på Skagensbanen. Vi gik derefter til Hoffmanns Hotel for at spise en tidlig frokost, da det ville vare meget længe, inden vi kunne få noget igen. Ved 11-tiden gik toget til Aalbæk via Elling, Strandby, Rimmen, Jerup og Napstjært. Særlig det sidste navn vakte stor jubel hos os børn. I Aalbæk stod to køretøjer - en fjedervogn med to islændere for - de hed "Hans og Grete", og en langvogn til bagagen. Hvad de to andre heste hed, ved jeg ikke, men ejeren hed Marinus Madsen og var nabo til Jens Nielsen - manden på "Skødelund". Han tiltrak sig straks al opmærksomhed fra os børn. Han var lille og krumbøjet, med hele hovedet fuldt af hår og skæg og med en fedtknude i nakken så stor som en golfbold. Desuden brugte han snus, hvilket han ikke kunne skjule. Han havde en stor næse og et lunt og polisk glimt i øjnene og lignede en trolde fra Dovrefjeld. Vi fik senere at vide, at han af beboerne på egnen blev kaldt "Ræven". Grunden til denne mere minutiøse beskrivelse er, at han fungerede som vores

altnuligmand lige til sin død. Efter at have læsset startede karavanen, idet vi fordelte os på de to vogne eller gik. Kørslen foregik ad sandede lyngveje og i skridtgang gennem et terræn med meget få træer og plantager, så det tog ca. 1½ time, inden vi nåede frem til "Skødelund", hvor vi skulle bo indtil sommerhuset blev færdigt, men vi fik ikke tid til at kede os på grund af alle de nye indtryk.

På grund af den lange rejse og særligt den sidste langsommelige tur fra Aalbæk, faldt det naturligt at kalde sommerhuset for "Vejs-Ende".

Ved ankomsten til "Skødelund" blev vi budt velkommen af Jens Nielsens kone Stine. Hun var meget tynd og rynket med tyndt, tjavset hår og stær på det ene øje samt meget få tænder, så hun virkede afskrækkende på os børn, men hun var vist egentlig meget flink. Gud ved, hvor gammel hun var dengang? På grund af sproget var der heller ikke tale om lange samtaler.

Gården var en tolænget ejendom, og i enden af den ene længe var den lejlighed, vi skulle bo i. Hvor megen plads der var, husker jeg ikke, men Svend, Jørgen og jeg sov på loftet. Vi skulle jo kun bo der, til sommerhuset var færdigt, men det blev nu ikke den sommer.

Senere i ferien flyttede vi derfor ned på "Skiveren". Naturen var meget uvant for os unger fra Lyngby – storslået med højt til loftet og vidt til væggene og så meget luft og vind, at det halve kunne være nok. Størst indtryk gjorde nok stranden og havet – et indtryk man får, hver gang man genser det.

En 30 m høj skrænt førte ned til stranden, som var ca. 50 m bred og endte i noget meget klart, salt vand, hvor det heldigvis viste sig ufarligt at bade undtagen i stormvejr. Ved foden af skrænten var der nogle

banker af helt hvidt sand. Det var en vidunderlig legeplads, som vi dog kun måtte være på, når der var voksne med. Når vejret var godt, var vi ved stranden allesammen, fra vi havde spist frokost og til sent på eftermiddagen. Ved tre-halvfiretiden kom Hilma med eftermiddagskaffe – kakao til børnene-, og så kunne hun bade, hvis hun havde lyst.

Der var meget få plantager i omegnen. Omkring "Skødelund" var der en, og en mindre på vej til stranden. Ellers var terrænet til at overse helt ned til Tversted Plantage mod vest. Turene i omegnen gik bl.a. ud på heden for at plukke blåbær. Lidt betænkelig var man jo ved tanken om hugorme og andet kryb, der gemmer sig i lyngen, men vi så dem sjældent. De forsvinder, når de forstyrres.

Af større udflugter blev turen til Raabjerg Mile efterhånden en tradition. Dengang foregik den pr. vogn – Jens Nielsen med Hans og Grete – og ad stranden til Kandestederne. Vi børn gik det meste af vejen, for der var jo en masse ting på stranden, som skulle undersøges. Vi spiste frokost på Kokholms Hotel, og bagefter gik vi ud til Milen og måbede – så meget sand på et sted! Og så løb man og rullede og sprang rundt på skrænterne.

Hvor længe vi var i Raabjerg det første år, husker jeg ikke, men det har nok været 4 uger. De sidste 2 uger boede vi på "Skiveren", da sommerhuset ikke blev klart til at flytte ind i det år.

Hjemturen foregik på samme måde som udturen med den undtagelse, at vi spiste middag – stegte rødspætter – på Hoffmanns Hotel, og at vi drenge var til frisøren i et forsøg på at få sat skik på parykken, som havde fået lov at vokse frit og uhæmmet hele sommeren. Besøget hos frisøren blev fremtidigt en del af hjemrejsen.

Det som står tydeligst i min erindring om hjemkomsten, var køreturen gennem Lyngby Hovedgade, fordi træerne virkede så store, og ligeledes at haven på Borgevej var groet enormt. Vi havde jo ikke set et ordentligt træ hele ferien.



*Tv: Olga og børnene på Skødelund 1919
Th: Kitty og Olga*





1920

Da vi kom til Raabjerg i sommeren 1920 var "villaen", som nu kaldtes "Vejs Ende" færdig.

Den bestod af to huse, på billedet kan man se hvordan. I det store hus var der en stue med 4 køjepladser, en spiseplads med bord og fast slagbænk langs væggen, samt en kamin, som var meget vanskelig at fyre i, uden at hele stuen blev fuld af røg. Øst for lå køkkenet med diverse skabe plus borde samt komfur, hvor man fyrede med tørv eller brænde. Ved siden af køkkenet lå pigeværelset med 2 faste køjer og meget lidt plads. I sidehuset var en "entré" og et soveværelse til forældrene. I enden af længen et brændselsrum og et lokum.

Udenfor var der en brønd med pumpe. Vandet var meget jernholdigt, så det smittede af på vandfade, kander med mere. Der var desuden et viktualierum, som var gravet ind i klitten med et trælåg over, så maden kunne holde sig lidt kølig. På husets væg var der et flueskab. Vi børn

sov i stuens køjer, og det tog sjældent lang tid, inden vi faldt i søvn, takket være den motion vi fik i dagens løb og den kraftige luft.

Når forældrene havde de lokale beboere, f.eks. Niels Skiveren og hans kone til aftenkaffe, lå vi med spidse ører for ikke at gå glip af historierne om strandinger, spøgeri på Tversted Kirkegård m.m. Det må for øvrigt have været et temmelig usundt rum for os at sove i, for de pulsedede allesammen på pibe eller cigar.

For den unge pige vi havde med, var der ikke tale om ferie. Hun havde en lang og travl dag, som man nu om dage kan finde temmelig umenneskelig, men dengang var det ganske normalt. Hun startede med at lave morgenmad til en 6-8 personer - havregrød til børnene - og desuden te eller kaffe til de voksne. Så blev huset gjort i stand, senge- ne redt, servicet vasket op og derefter klargøring til frokost og opvask igen. Så åndede hun nok lettet op, når hele familien gik til stranden. Ved tre- halvfiretiden kom hun ned til stranden med eftermiddagste (kakao), og så kunne hun tage sig et bad, hvis hun havde lyst, men middagen skulle jo laves, der skulle dækkes bord m.m., og efter mid- dagen skulle der vaskes op. Afslutningen på dagen var servering af aftente med sigtebrødssukermadder til ungerne. Så havde hun fri. Maden blev lavet på komfur, og der var ingen tekniske hjælpemid- ler, som kunne lette arbejdet. Hendes værelse var det mindste, man kunne tænke sig, og det lå lige op ad komfuret, så det var dejligt varmt. Desuden måtte hun ovenikøbet dele det med Kitty, når vi havde gæster med derop.

Jeg kan ikke mindes, at der var nogen af de unge piger, vi havde med, der var sure, så det kunne evt. tyde på, at det var forhold, de var vant til - omend ikke altid så primitive.

Der var petroleumslamper, og opvarmning skete ved komfuret, men man gik jo altid ud fra, at sommeren blev varm og tør.

Som naboer til "Vejs-Ende" havde vi familien Berg - mand, kone, bestemor og tre børn. Ejendommen lå ca. 500 m fra os, og nabo til dem var Jens Husts ejendom. De levede fantastisk nøjsomt. Landbruget var elendigt. Forhold som man i vore dage slet ikke kan sætte sig ind i. Hos Bergs købte vi mælk og æg, og der oplevede vi mange mærkelige ting. F.eks. kom vi en dag efter mælk, medens de spiste til middag. De fik "tørre jyder". Det er rødspætter, som hænger på tøjsnoren, så de vindtørres. Hver person sad så med sin fisk, og så snittede de "spåner" af den med en lommekniv og dyppede dem i melsovs. En anden dag, kom vi lidt over middag (12) og bankede på, men der skete ikke noget. Efter at have ventet et øjeblik, gik vi ind i stuen. Pludselig blev en lem i væggen lukket op, og Hans Berg stak hovedet ud. Han var ved at få sin middagslur i alkoven, hvis eneste forbindelse ud til stuen var lemmen. Det var sikkert nemt at holde varmen i sådan en alkove.

Købmandsvarer fik vi med mælkevognen, det vil sige, at vi afleverede en seddel hos Bergs, og så sørgede de for, at mælkevognen fik varerne med fra Tuen.

Fra Bergs fik vi også brænde og tørv. Tørvene, som de kaldte "Martørv", gravede de i havskrænten. Under hele egnen er der et tørvelag, og i skrænten var det forholdsvis let at komme til det, idet man skovlede det ovenover liggende sand ned ad skrænten, og så kunne man skære tørvene ud. Hvis laget lå højt, smed de tørvene op "på land", og hvis det lå længere nede, smed de dem ned på stranden. Så blev de stablet og tørret og siden kørt hjem. Det var det eneste faste brændsel de brugte, bortset fra brænde. Tørvene var fantastisk gode.

Vi havde enkelte gæster det år - bl.a. vores naboer fra Lyngby, familien Thomsen, men ellers gik tiden, forældrenes med at komme i orden og indrette det ny hus, og vores med at nyde vejret og stranden.

Feriens begivenhed var, at Jørgen blev syg. Det var det år den "spanske syge" huserede. Efter et besøg af lægen blev det bestemt at Jørgen skulle indlægges på Frederikshavns Sygehus. Det foregik med hestetrucken ambulance - en stor lukket kasse med en dør bagi. Hvor mange patienter man kunne transportere i den, ved jeg ikke, men den kørte i hvert fald afsted med Jørgen. Det talte vi meget om. Det videre forløb husker jeg ikke, men han kom i alt fald hurtigt hjem igen, da han ikke fejlede noget alvorligt. Han kom ikke hjem i ambulancen. Der var trods alt 30 km, så Far har nok hentet ham.

1921

Ferien i 1921 forløb som de foregående, men tilsyneladende havde vi ingen gæster.

Badelivet blev for en tid forlagt til "Husterenden", fordi den høje skrænt var vanskelig at komme op ad - nedad gik det nemmere. "Raabjerg Hvarre" eller "Husterenden", som vi kalder den, er en vidunderlig legeplads, fordi renden eller bækken løber mellem høje sandskrænter og derfor er let at dæmme op. Det gik der megen god tid med, og det hændte efter hvert dæmningsskred, at stranden blev oversvømmet. Stranden benyttedes af biler mellem Kandestederne og Tversted, men det var nu sjældent, vi så en bil. Stranden var "vores", bortset fra en cyklist af og til.

Det skete, at der kom en bil forbi netop, som vi havde lavet en oversvømmelse. Så stoppede de, for at se om de kunne passere - og så sad de fast. Vi strømmede til for at hjælpe, gravede ud ved hjulene og lagde brædder under med det resultat, at bilen sad endnu bedre fast. Enden på det blev som regel, at der måtte sendes bud til Hust eller Berg efter et spand heste for at trække den fri. Vi høstede megen tak, fordi vi havde været så hjælpsomme, og af og til vankede der en skilling.

Som sagt betragtede vi stranden som vores så langt øjet rakte, mod vest til Hirtshals, mod øst til Kandestederne. Stranden er nordvendt, da den ligger i bunden af Tannisbugten.

Bortset fra turene til Tversted, Kandestederne og Milen, var der en obligatorisk tur med mælkevognen til Tuen. Når vi havde fået lov til at køre med, stillede vi næste morgen ved 6-tiden hos Hans Berg, og så kørte vi omkring "Skiveren" til Tranegården langs øst kanten af Tversted Plantage gennem Horsnab til Tuen. Ved hver gård fik vi mælkejunger med, og mange steder en kurv med en seddel på de varer,

kusken skulle ordne. Når vi kom til Tuen, holdt kusken ind i køen ved mejeriet, og så gik han over til Købmand Gøgsig sammen med de andre kuske. Vi fulgte selvfølgelig med. Butikken var fuld af kuske. De ordnede verdenspolitikken, de snakkede, de skræede, de spyttede på gulvet og lavede sjov med os. Vi forsøgte at følge samtalerne. Det var plat umuligt, men vi morede os da godt. Efterhånden som mælken var behandlet, rykkede vognene frem, men det passede hestene selv. Når vognen var læsset med skummetmælk, kom vi til vogns igen, og så begyndte hjemturen i modsat rækkefølge. Så var der meget at fortælle, når vi kom hjem.

Ketil og drenge i båd, 1921



1922

Den 28.marts blev Lone født, og som følge heraf var Mor ikke med i Raabjerg. Vi havde en kammerat med - naboens søn Otto Christian kaldet "Manne", som var en måned ældre end Jørgen. Kitty havde ingen veninde med, hun må have kedet sig skrækkeligt. Far havde Hr. Lyttik med, og menagen blev styret med hård hånd - i alt fald overfor os - af vores "unge" pige Marie Jespersen, som var fra Grindsted. Hr. Lyttik var stor og kraftig og var derfor ikke glad for at klatre op ad skrænten, så derfor fortsatte vi badelivet fra Husterenden, hvor adgangen til stranden ikke krævede nogen fysisk anstrengelse. Vi havde tidligere dæmmet Husterenden op, og nu gik vi til sagen med så megen alvor, at vi fik dannet en sø, hvor vi kunne sejle med tømmerflåder. Vi havde hver sin, bygget efter specialtegning eller de forhåndenværende brædders princip, og disse "stjal" vi på stranden. Dengang drev der ofte tømmer og brædder ind. Vi tilbragte mange skønne timer på vores sø. Far og Hr. Lyttik cyklede lange ture, hvis mål, så vidt vi kunne finde ud af, var en eller anden god kro i omegnen, hvor man kunne få en god frokost. Det hændte, at de ikke sagde besked til Marie om, at de ikke kom hjem til frokost med det resultat, at vi måtte vente med frokost, til "Herrerne" kom hjem. Enhver overtalelse eller attack på spisekammeret var forgæves.

Vi var begyndt at udvide vores aktionsradius og fik bl.a. tilladelse til at gå til Hirtshals, en tur på ca. 20 km. Vi gik langs stranden, nysgerrige med hensyn til hvad man kunne finde og konstaterede bl.a., at der hele tiden var tre små bugter endnu, inden vi ville være der, men der var hele tiden tre små bugter tilbage. Man var i gang med havnebyggeriet dengang og opførte på stranden nogle kæmpemæssige sænkekasser som, når de var færdige, blev sejlet ud, hvor de skulle ligge, fyldt med ral og sænket på plads. Det var meget spændende at se på. Vi boede på "Højskolehjemmet", som hverken var luksuriøst eller på anden måde noget at skrive hjem om, men det var billigt, og maden var solid. Om

aftenen var vi i biografen og så "Lasse Månsson fra Skåne". Meget spændende. Næste formiddag var vi igen nede ved havnebyggeriet. Efter frokost begav vi os på hjemturen. Hvor lang tid den varede, husker jeg ikke, men vi var godt trætte, da vi nåede "Vejs - Ende".

Nu havde vi fået blod på tanden, særligt da planlægningen var dejligt fri for kvindelige formaninger, og da de voksne tilsyneladende regnede med, at vi kunne klare os selv. Så næste plan var en tur til Skagen, ca. 26 km. Vi gik igen langs stranden, forbi Rødstenen lidt øst for Husterenden, forbi Kandestederne og til Spirbakken sømærke. Rødstenen var en stor klump rødt sand, som lå på stranden gennem en række år. Herfra gik vi ind i landet, fordi stranden til Skagen er meget smal og stenet og fulgte så Frederikshavn - Skagenvejen. Far og Hr. Lyttik tog turen på cykel, og det var aftalt, at vi kunne finde dem på Claussens Hotel overfor stationen, når vi nåede frem. På grund af at de punkterede og lappede cykel inde i en plantage, og at vi havde fået kørelighed med en hestevogn og overhalede dem, holdt planen ikke. Da vi ikke fandt dem på Claussens Hotel, fortsatte vi ud til Grenen for at søge dem på Skagens Badehotel, som dengang var meget eksklusivt. Vi vadede rundt i restauranten uden held. Gud ved, hvad gæster og personale har tænkt ved synet af os tre barbenede, svedte og antageligt snavsede drenge. Der var nu ingen, der stoppede os, måske fordi der var så mange andre originaler i Skagen dengang. Så traskede vi tilbage til Claussens Hotel, hvor vi fandt "fædrene" og fik noget mad. De to cyklister tog hjem samme dag efter at have indløjet os på hotellet. Om aftenen var vi til bal, og næste dag var vi rundt at se på byen, var på havnen for at fange krabber m.m., og så tog vi med toget til Bunken, hvorfra vi gik hjem. Til trods for at Skagen var en ferieby allerede dengang, var den uhyre fredelig og ikke så overrendt af turister som nu.

1923

I år var Lone med i Raabjerg, og såvel her som hjemme, blev hun godt forkælet. Det var et problem at få hende transporteret, for hverken barnevogn eller klapvogn var anvendelige i terrænet. Vi lavede derfor en "bærestol" af to bambusstænger, som blev stukket igennem et tæppe, som var lagt dobbelt. Der sad hun så og så overlegent ned på "slaverne", som slæbte på badetøj, bolde, bøger, svømmebælter og meget mere. Da turen til stranden efterhånden blev et irritationsmoment, fordi ingen ville bære mere end det, vedkommende mente at få brug for, og da af- og påklædning kunne volde de voksne visse problemer, fik vi lavet et badehus, som blev stillet op i klitterne, og så var det problem løst - og badetøj, håndklæder m.m. var dejligt klamme, når man skulle bruge dem næste dag.

For at lette opstigningen fra stranden, fik vi anbragt en pæl øverst på skrænten med et reb, som nåede ned til stranden, så man kunne hale sig op ved hjælp heraf.

Læg i øvrigt mærke til den påklædning, man havde på om sommeren dengang, og ligeledes vores Mor, som næsten altid var bevæbnet med en stor cigar eller endog pibe - det vakte opmærksomhed dengang.

Gæster det år var Frederik Poulsen - Figge - en af forældrenes ungdomsvenner og hans datter Ragna, som sikkert har været god som barnepige for Lone.

En begivenhed, som for os børn var ganske ufattelig og derfor har prentet sig i min hukommelse, skete på den årlige tur til Tversted. Vi var som sædvanligt inde i den stedlige slikbutik, og medens vi stod der og spekulerede på, hvad vi skulle bruge ugepengene til, sagde onkel Figge pludselig: "Nu må I spise lige så meget, som I har lyst til." Vi stod et øjeblik og måbede, og så tog vi fat. Det var jo sådan noget, man hav-

de drømt om! Udgiften blev vist ikke særlig stor, for han vidste godt, at det er begrænset, - trods alt - hvad børn kan spise af chokolade.



Th: Olga i badetøj

Nede: Olga i yogastilling med cigar



Somrene 1924-1926

Somrene 1924-1926 forløb uden at større begivenheder har fæstet sig i hukommelsen. Sommeropholdet var kommet i en fast gænge, og de lidt større begivenheder, var der skabt tradition for. Hvert år havde vi gæster i 8-14 dage, og vi børn havde desuden en skolekammerat, og Kitty en veninde med, så huset var som regel fuldt besat. Alle gæster har - på opfordring - digtet i gæstebogen i Vejs-Ende. Tiden gik med badning, med at bygge dæmninger i Husterenden, med bærplukning på heden m.m., og de årlige udflugter til Tversted, til Kandestederne og Raabjerg Mile. Til Milen blev det efterhånden en tradition at gå over land med start ved Raabjerg Kirke - tværs over hede, klitter sumpede områder m.m.

Vi drenge opholdt os mest ved stranden eller i "Bergs Balje", som vi kalder den store gryde, der ligger ved kysten nord for Vejs-Ende.

Forbindelsen til omverdenen foregik pr. gåben eller cykler og til den store verden via Landposten, der hed Jakobsen og for øvrigt ejede Aalbæk Hotel. Han cyklede hver dag fra Aalbæk til Skiveren og retur, en tur på ca. 25-30 km ad elendige grus- eller sandveje og smalle cykelspor. Når han dukkede op, var det dagens højdepunkt, og alle strømmede til i håb om brev.

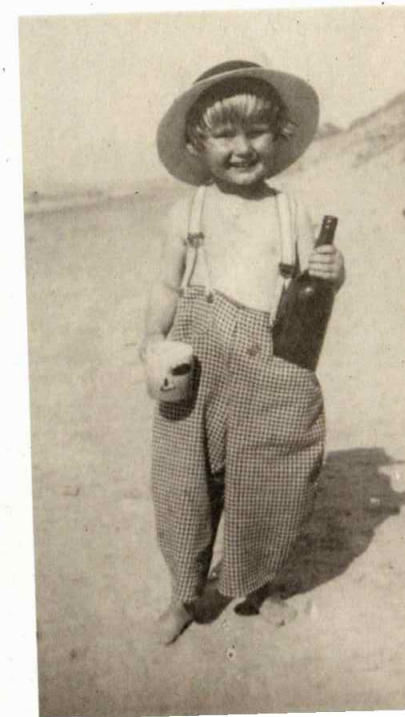
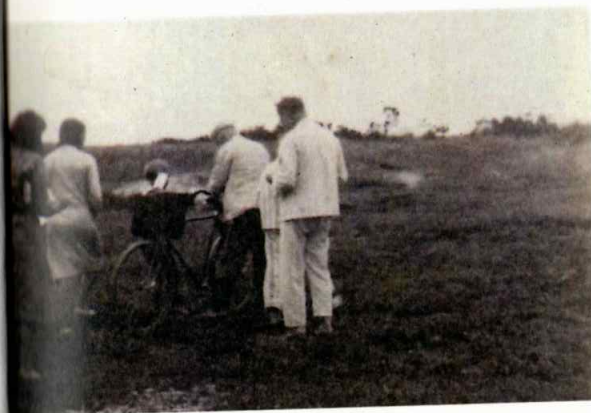
En dag, da han delte posten ud, sagde Lone, der vel har været 4-5 år: "Der er aldrig brev til mig". Da posten kom næste dag, spurgte han med høj røst: "Er der en pige her, der hedder Lone?" Meget benøvet svarede hun ja og fik så et tykt brev. Det var en plade chokolade, han havde pakket ind til hende.



Foroven: Per, Jørgen og Lone + ukendte i Bergs Balje

Tv: Posten kommer, 1931

Th: Lone på stranden, 1925



1927-1936

I 1927 tømrede Jens Nielsen et fritstående lokum i passende afstand fra husets nordøstlige hjørne, antageligt fordi forældrene var blevet kede af hørmen på det das, som fandtes i gavlen af sidehuset, hvor de havde deres værelse.

Det år cyklede Far, Jørgen og jeg til Raabjerg over Kalundborg - Aarhus - Silkeborg - Viborg - Aalborg med fire overnatninger på henholdsvis 1.klasses hoteller eller Missionshoteller, eftersom Overretssagføreren mente, at han havde råd til det.

Det var min sidste "rigtige" lange sommerferie, da jeg den 16. august begyndte som landvæsenselev på Nielstrup på Lolland. De næste referater af livet i Raabjerg vil i hovedsagen omfatte mine oplevelser eller manglen på samme.

I 1929 fik jeg otte dages ferie fra landmandslivet, hvilket var meget specielt, men da jeg ingen løn fik, belastede det ikke gårdens økonomi, og jeg fik rekreeret mig lidt og nød friheden i Raabjerg.

I 1930 dukker en smuk ung dame op i Jørgens fodspor. Hun hed Minna, og hende kom vi til at høre mere om.

I 1931 blev de to huse bygget sammen. Arbejdet blev udført af Jens Nielsen, som var lidt af en altnuligmand og meget af en klamphugger. Han byggede samtidig et skur i forlængelse af det fritstående lokum, og porten blev flyttet om mellem huset og skuret, så der blev dejligt læ i gården, hvor al form for toilette normalt foregik.

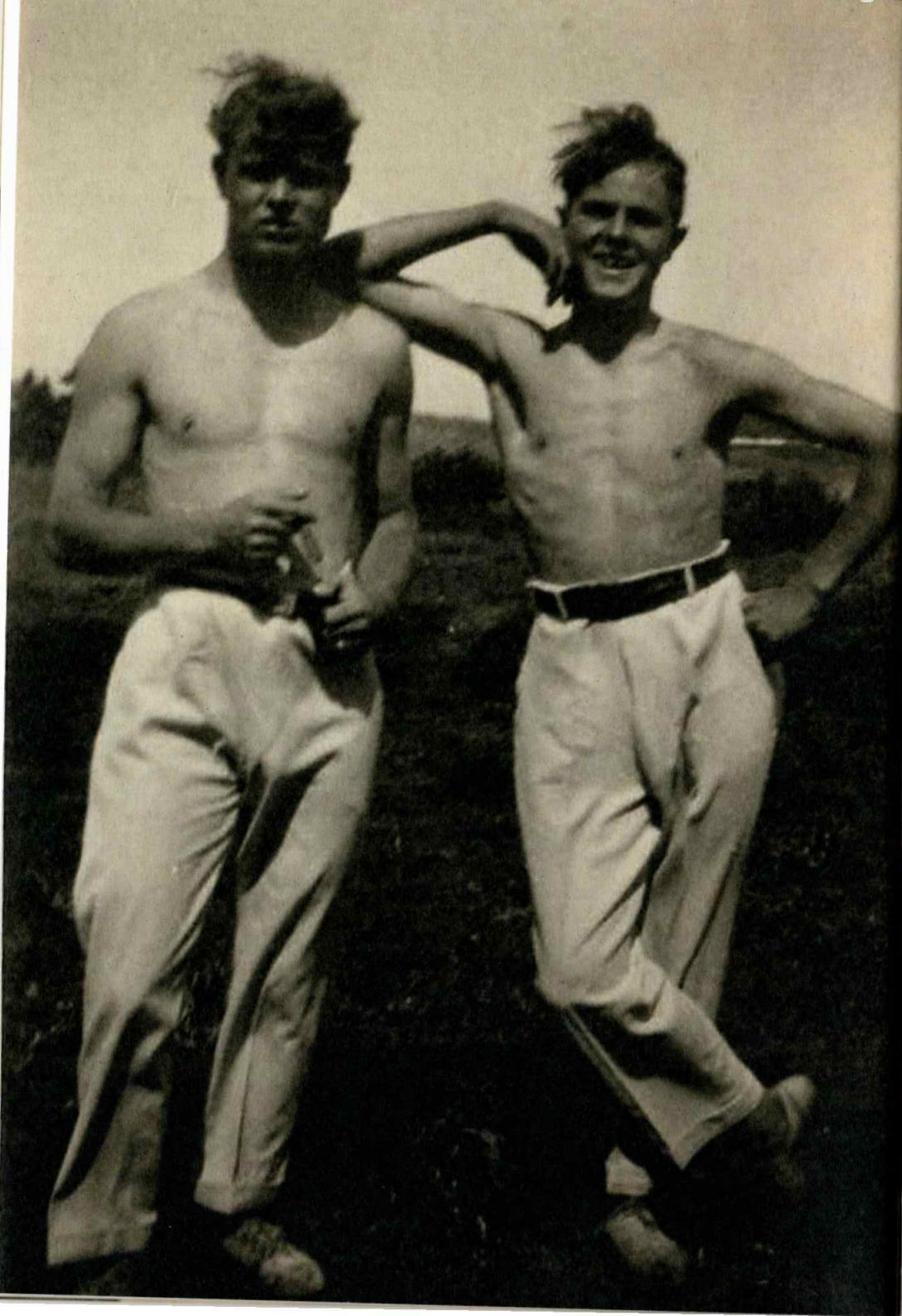
Jeg var ikke i Raabjerg i 1931-1934 på grund af uddannelse, et års ophold på Gymnastikhøjskolen i Ollerup og soldatertjeneste.

På grund af vores forældres skilsmisse i 1933 ændredes forholdene naturligvis, men de der holdt ferie i Raabjerg nød tilværelsen, som det altid havde været tilfældet.

Tv: Jens bygger lokum

Th: KC på WC



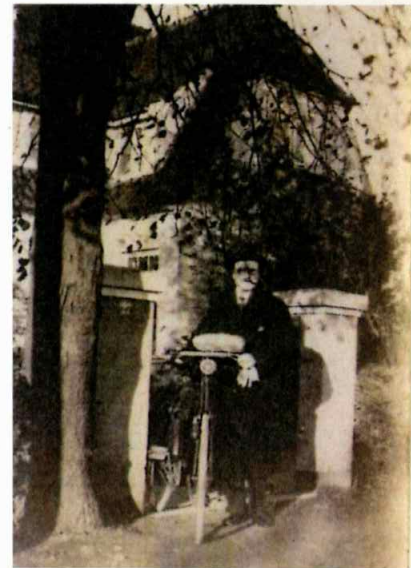


Foroven: Minna, 1930

Tv: Jørgen og Per juli, 1929

Th: KC på vej fra Borgevej til Råbjerg på cykel

Forneden: Vejs-Ende, 1931



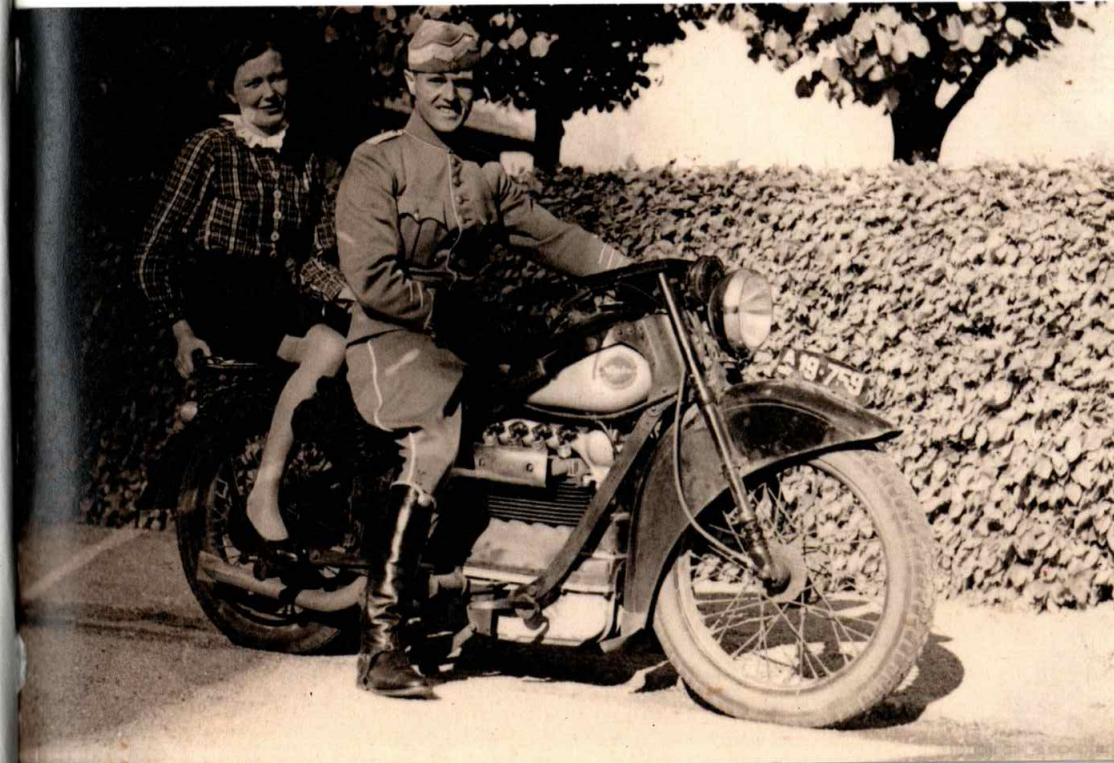
1935

I 1935 havde jeg efter afsluttet soldatertjeneste fri i maj måned, inden jeg skulle begynde som elev på Hærens Officersskole 1.juni. Det benyttede Erna og jeg til at tage en uge på motorcykel til Raabjerg - ALENE, hvilket vakte nogen opsigt i familien og gav anledning til mange løftede øjenbryn, men ingen sagde noget. De har nok tænkt på deres egen ungdom og været lidt misundelige.

Vi gentog udflugten i 1936, hvor vi var der i tre uger, og som alle andre faldt Erna pladask for Raabjerg.

I 1935 gik Minna og Jørgens bryllupsrejse til Vejs-Ende med Lone og hendes veninde Miska som chaperoner. Jeg besøgte dem og konstaterede, at de levede af kærlighed og postevand. Der var i altfald meget lidt føde i huset, hvorfor jeg, der havde spist mig gennem Jylland hos venner og bekendte, tillod mig at bemærke, at de vist levede "på felt-fod".

Erna og Per på motorcykel, 1935



1937-1950

I 1937 var jeg ikke i Raabjerg på grund af et brækket ben, og i 1938 og 1939 satte krigsrygter en stopper for al ferie. Erna og jeg giftede os i 1939, og så brød krigen ud, samtidig med at jeg blev tjenestegørende ved Jydske Dragonregiment, og at vi flyttede til Randers.

Opholdet i Vejs-Ende i 1940 varede kun otte dage, og turen derop foregik på cykel fra Randers. Lone var på besøg i Randers, og vi tog turen til Raabjerg på to dage med overnatning i Sulsted. Efter otte dejlige dage vendte vi hjem igen, denne gang med overnatning i Svenstrup og øsregnvejr fra Hobro til Randers

I 1941 var vi flyttet til Næstved, hvor jeg var elev på rideskolen. Erna tog sammen med sin veninde Eva til Vejs-Ende, men også der havde krigen sat sit spor. Der blev bygget bunkers i klitterne ved Skiveren, hvor der også lå en tysk vagtstyrke. De to unge damer var ikke særligt begejstrede for at nyde strand- og badelivet, så opholdet blev af meget kort varighed.

Ved Fars død i 1941 arvede vi tre børn, der boede i Danmark Vejs-Ende. Kitty var på dette tidspunkt flyttet til England og kom derfor ikke med i ejerforholdet. Jørgen stod for administrationen og krævede penge ind, når reparationer blev nødvendige.

I 1942 blev Jørgen og jeg enige om at tage til Vejs-Ende for at lukke huset for ubudne gæster. Erna tog med, men Minna blev hjemme for at vente på Michael, som var på vej. Forbindelserne var elendige. Der var kun et tog til og fra Jylland om dagen, og de var selvfølgelig stopfulde både af venner og fjender. Jeg husker ikke, hvor længe vi var i Vejs-Ende, men vi fik da lavet skodder til alle vinduerne af det gamle badehus. Hjemturen var lang og trættende. Vi stod op kl. 3, spiste og ordnede huset. Så gik vi over heden til Aalbæk, hvorfra toget til Sjælland gik kl.

5. Ved ankomsten til Aalbæk fik jeg et ildebefindende, som heldigvis hurtigt gik over. Vi nåede Næstved kl. 21:30, dødtørte. Erna havde endda to små drenge med fra Raabjerg, men det opdagede vi først d.8. januar 1943.

Så var der stille i Raabjerg, men takket være julebreve blev vi holdt ajour med, at huset stod endnu.

Da krigen sluttede, blev Vejs-Ende igen stedet for vores sommerferier. Nu var de tre familier blevet forøget, så vi var 12 personer, heraf 6 børn, så det var udelukket, at vi kunne være der på en gang. Så længe børnene ikke gik i skole, kunne ferierne fordeles på sommermånederne for de fleste af os, og det gik da også uden større problemer, men med begyndende skolegang snævrede perioden ind til 6-7 uger, og så kunne det være lidt svært at få puslespillet til at gå op. I 1951 boede vi sammen med Lone og Christian i de sidste tre dage af deres ferie, og jvf. drengenes dagbog gik det fint med at være der, men Erna og jeg havde længe arbejdet med planer om at få vores eget sommerhus.



Erna og Lone på vej hjem

Hvad med Vejs-Ende?

Spørgsmålet, "Hvad med Vejs-Ende?" kom på tale ved de fleste sammenkomster indenfor familien, og den eneste radikale løsning var, at vi måtte skilles. Erna og jeg tilbød derfor at rykke ud mod at få tilskødet 1/3 af Vejs-Endes areal. Dette blev hilst med glæde. Derefter trak vi os ud af ejerskabet, hankede op i vores fattige del af indboet og kunne gå i gang med at realisere planerne om vores eget sommerhus. Vi fik skøde på grunden - Matr. nr. 29q - i slutningen af 1953. Forsinkelsen skyldtes, at det var familiens to jurister, som ordnede forretningerne.

I 1950 var vi i Frederikshavn for at se på en "tyskerbarak" og havde et møde med tømrermester Harald Pedersen (Tømrer Harald), som frarådede købet, da han mente, at det meste af barakken ville være ubrugelig, når den nåede ud til grunden. Desuden ville synet af den antagelig ikke vække jubel hos naboerne i Vejs-Ende. I stedet tegnede han et sommerhus, som han mente, vi ville blive glade for - pris 7000 kr., hvilket var mere, end vi mente vi kunne klare.

I løbet af vinteren 1951 tegnede jeg et forslag til et hus, samt lavede en model. Det var nu blevet et noget større hus end oprindeligt planlagt og også dyrere, men drengenes gulfar - Henning Larsen - som var interesseret i at kunne besøge os i Raabjerg, mente nok, at det kunne lade sig gøre at skaffe pengene. Den 9.7.1951 sendte jeg tegning samt opgørelse over indretning, inventar m.m. til Tømrer Harald og bad ham om sammen med murermester Peter Pedersen, Tuen (Murer Peter) at sende et tilbud. den 1.8.1951 kom der forbud fra regeringen mod bygning af sommerhuse på grund af materialemangel efter krigen. Alle planer blev skrinlagt, og et forslag om at omgå forbuddet ved snarest at støbe grunden og anføre overfor myndighederne, at byggeriet var startet, blev opgivet.

Hvornår forbuddet blev ophævet, ved jeg ikke nøjagtigt, men den

25.10.1952 skrev jeg til Tømrer Harald og bad ham sammen med Murer Peter udarbejde et tilbud på grundlag af de tidligere udarbejdede tegninger.

Da der var gået så lang tid, siden håndværkerne havde beskæftiget sig med planerne, ønskede de et nyt møde, som fandt sted d.2.1.1953. Her blev alt gennemgået og placeringen af huset afmærket.

Den 21.1.1953 modtog vi et tilbud på 17.000 kr., som selvfølgelig lå i overkanten af, hvad vi havde regnet med, men efter lidt diskussion om småting accepterede vi tilbuddet. Da jeg var beordret på kursus i USA fra februar til juni, overtog Erna forhandlingerne med håndværkerne (bill s. 17-19) album Lars og Peter.

Jeg kom hjem fra USA til Sct. Hans. Erna havde i løbet af vinteren været travlt beskæftiget med at klargøre alt det indvendige - tæpper, sengetøj, gardiner, husgeråd m.m. Transporten til Raabjerg gik meget smertefrit, idet jeg "lånte" en lorry på min eskadron og kørte det hele derop.

Mødet med vores sommerhus står meget tydeligt i min erindring. Det var en skøn juni solskinsdag, og der lå huset, fuldstændig som jeg havde forestillet mig det, så jeg gik rundt og frydede mig over det resultat, vi havde nået, siden de første ideer dukkede op i 1951. Selvom jeg kun kunne disponere over 14 dages sommerferie, var det altid en skøn ferie. Erna og drengene blev der i hele skoleferien. Da huset var bygget i hvide gasbetonsten, blev det kaldt "KRIDTHUSET".

Men hvor længe var konen i muddergrøften! Det var jo indlysende, at det rum på 1,75 x 1,75 m, som var beregnet til opbevaring af alt, hvad man ikke kunne have andre steder, var alt for lille, så i løbet af vinteren

traf vi aftale med Murer Peter om at støbe en garage.

For at den ikke skulle mislæde naturen mere end "Kridthuset" gjorde i forvejen - efter naboernes mening-, blev garagen gravet ind i klitten, så den kun kunne ses fra vores egen grund. Skuret blev indrettet til pigeværelse. Samtidig fik vi installeret vandkloset i stedet for "das", og da vandet blev pumpet op med håndkraft, var der pligt til at slå "20 slag med pumpen" efter hvert besøg. Arbejderne var færdige til sommeren 1954. Da onkel Henning i høj grad havde bidraget til planernes gennemførelse, ville han også gerne kunne besøge os, men det tillod pladsforholdene ikke, så næste skridt blev planlægning og bygning af et "Gæstehus".

I løbet af efteråret 1955 tegnede jeg så et "Gæstehus" og sendte plan og forklaring til Tømrer Harald, som gik i gang sidst på foråret, så huset var færdigt omkring 1.juni 1956. Der var et rum med to sengepladser, garderobe og badeværelse med gasbadeovn.

I 1957 købte Christian og Lone "Torpet" med et areal på 13 td. land, så vi ikke behøvede at være bange for flere sommerhuse på arealet ud til Raabjergvej. Arealet er siden blevet fredet, så vi befinder os i en enklave, som yderligere har gjort vort feriested til et paradis.

Da vi byggede "Kridthuset", var terrænet uden nogen form for træer bortset fra et lavt læhegn, som fulgte vejen til "Klitbo", samt læhegn omkring "Klitbo", som Lyttik plantede i slutningen af tyverne.

I 1953 blev der plantet plantage (fredskov) på arealet nord for vores grund. Direktør Smith - Slåbakkegård - opkøbte egnens husmandsbrug - Hans Bergs, Jens Niensens, Peter Snedkers -, nedlagde landbrugene

og tilplantede arealerne. Det var Direktør Smiths tanke, at vi fremover ikke måtte færdes ad vores sædvanlige sti til stranden, men da vi havde benyttet den siden 1919, blev han klar over, at det kunne han vist ikke gennemføre. I begyndelsen var der god plads mellem de små træer, og efterhånden som de voksede til sørgede vi for, at passagen blev vedligeholdt.

For vores børn + tre kusiner og fire fætre blev Raabjerg et lige så skønt feriested, som det har været og er for os. Nu da alle tre familier havde sommerhus, mødtes børnene i alle skoleferierne og også, omend mindre fast, efter at de kom ud af skolen. De huserede over hele området, der var ingen hegn eller dyrkede arealer til at begrænse deres bevægelsesfrihed. På stranden byggede de tømmerflåder, som sjældent kunne flyde, ved Husterenden lavede de dæmninger, og de lavede en vindvogn, som de kørte med på stranden. (Eneste ulempe var, at den kun kunne køre med vinden.) De satte drager op, og op ad dragesnoren sendte de engang balloner, som de skød til måls efter med bue og pil, og undertiden bandt de en tom flaske i dragens hale, så den hang og hujede. Der blev opført teaterforestillinger eller cirkus, hvilket altid foregik i vores garage. Arrangør: Michael, instruktør: Michael, 1.kraft: Michael. De andre var aktive statister. Udover alle disse aktiviteter lavede de, som alle børn, utyskestreger, om hvilke vi heldigvis blev holdt i lykkelig uvidenhed, særligt da de omfattede omgang med hjemmelavet sprængstof.

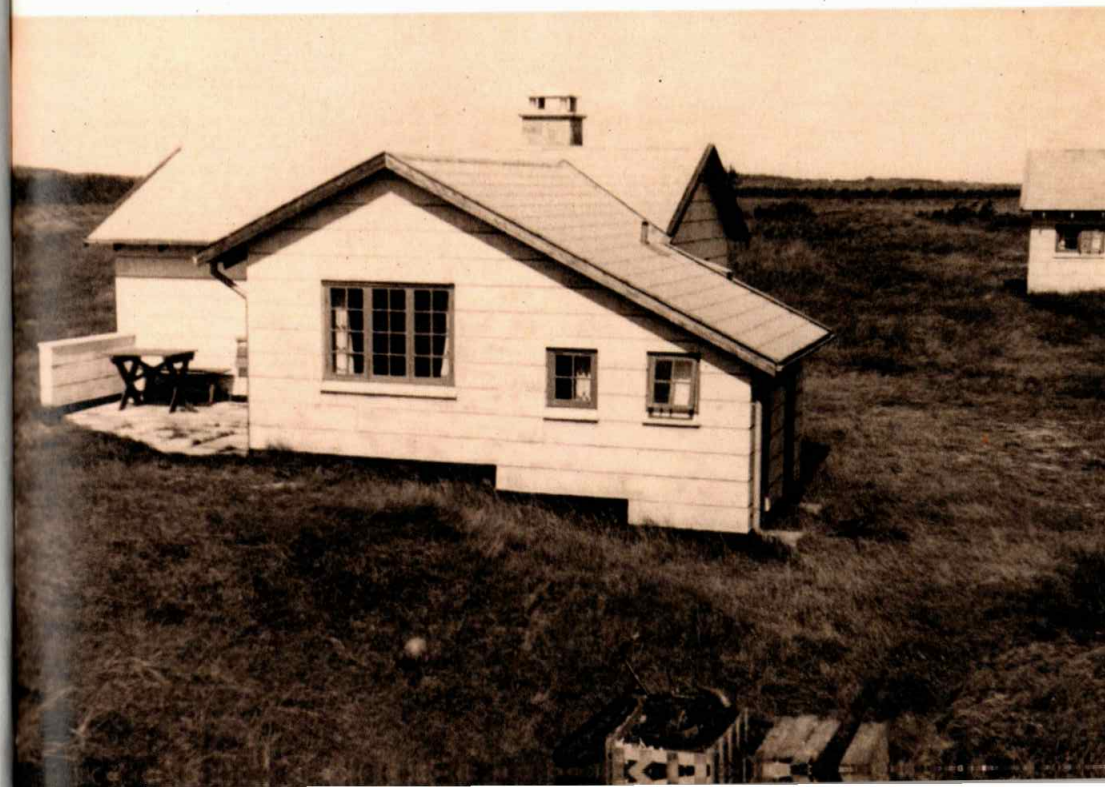
For os voksne har der jo altid været noget at foretage sig med småreparationer, plantning eller alm. nabosnak. Christian som ikke lod sig belemre med huslige sysler eller anden form for håndværk, brugte sine evner til at opfinde "Markgolf". Det foregik med en fodbold og en krocketkølle og kunne spilles af en eller flere ligesom golf. Det blev spillet

på en trekant-bane med start på pladsen nedenfor "Torpet". Det ene hjørne markeredes af en skelpæl, som man skulle udenom, det andet "hjørne", var et sandhul, som man skulle have bolden ned i, og målet var startstedet ved "Torpet". Da legen startede, var det flot, hvis man kunne gå banen rundt i 20 slag - rekorden sat af Lars år 1967 er på otte slag! Vind og vejr, lang marehalm, dårlige slag samt andre "skadelige insekter" gjorde, at der altid var rige muligheder for ærgrelser og diskussioner. En anden fornøjelig form for spil var "Strandtennis". Som navnet siger, var reglerne som for tennis, men det foregik på stranden, hvor en bane blev ridset op, to pæle og en snor markerede nettet, bolden var en fodbold og man spillede med fødderne. Det gik der megen god tid med.

Og så var der "Olympiaderne", som i en årrække blev afholdt som konkurrencer mellem de gamle og de unge. Der blev konkurreret i forskellige discipliner bl.a. markgolf, strandtennis, bueskydning, 100 m løb, bobspil, skydning med luftbøsse og længdespring. Resultaterne blev meget omhyggeligt noteret i en bog, og onkel Henning havde udsat en vandrepræmie til det vindende hold - meget pædagogisk, et cigaretetui.

Hermed slutter de af mine erindringer, som mest har været knyttet til Vejs-Ende indtil fællesboet sluttede, og hver af familierne fortsatte ferieopholdene i deres eget sommerhus. Sammenholdet i familien er stadig intakt, så jeg mener, at det kan have en vis interesse at omtale de begivenheder, som vi har været, eller stadig er, fælles om.

Kridthuset 1956



Fru Lyttik

Som nærmeste nabo havde vi i mange år Fru Lyttik, som boede i "Klitbo", det hus, som blev bygget samtidig med Vejs-Ende og af næsten samme udseende.

Fru Lyttik var for børnene inkarnationen af en bedstemor. Der faldt altid noget af, når de kom forbi. Hun elskede alle de frække unger, og det var gensidigt. Hendes fødselsdag d.20.juli var sommerens store begivenhed, som fejredes med et stort fødselsdags-chokoladekalas, hvor børnene måtte spise så meget, de orkede, hvilket de også gjorde. Fru Lyttik var meget afholdt, kendte mange af egnens beboere og fulgte deres liv og levned. Hun døde på sin 90-års fødselsdag i 1989.

Elektricitet

i 1959 stiftedes "Raabjerg Transformatorforening", og i løbet af året fik foreningens medlemmer installeret el. Vejs-Ende var et af de få sommerhuse, som ikke kom med i første omgang, da Jørgen holdt de gamle traditioner i hævd med de hyggelige, osende petroleumslamper. Foreningen holdt generalforsamling hvert år i juli måned, hvor man havde lejlighed til at hilse på og sludre med egnens beboere og landligere. efterhånden som det gik op for beboerne, at systemet virkede, sluttede flere og flere sig til med det resultat, at kapaciteten blev for lille, og foreningen indledte forhandlinger med NEFA om tilslutning hertil. Denne gennemførtes i 1971.

Hustedhus 1960

Tove og Henning Carlsen lånte i efterkrigsårene indtil 1960 jævnligt Vejs-Ende eller Torpet i deres sommerferier. De blev lige så begejstrede for egnen som vi andre med det resultat, at de i 1960 købte klitarealet nord for Hust'es ejendom og byggede sommerhus på toppen af en klit. Jens Hust, der var træt af at dyrke et landbrug, som man hverken kunne leve eller dø af, tilbød at sælge ejendommen til Henning, hvilket skete i 1961. Familien Hust flyttede til en villa i Tuen, hvor de, som fru Hust fortalte Tove, aldrig havde haft det så godt. I 1973 tog Henning og Tove fast ophold i sommerhuset, mens gården blev renoveret, delvis nedrevet og indrettet til helårsbeboelse. Indflytningen fandt sted i 1975.

"Elefanten"

For os indfødte har der altid været en speciel charme ved Vejs-Ende. Der var altid noget, der trængte til en eller mange kærlige hænder. Taget, der altid var så utæt, at man imødeså regnfulde juldage med bange anelser og var spændt på, hvor mange spande, fade eller krukker man skulle have i beredskab til placering under dryppene.

Ved ankomsten var det ligeledes spændende, hvor meget musene havde levnet til os i løbet af vinteren, og om lamperne havde været efterladt i ordentlig stand, så man kunne tænde dem, uden at hele stuen blev sodet til. Det var et hyggeligt gammelt hus i alt sin charmerende affældighed, og indførelse af enhver form for moderne, blødagtige forbedringer blev mødt med kompakt modstand.

Men familier har det med at vokse, og en dag så Minna behagelighederne ved at få et rigtig WC, vand i køkkenet, flere sengepladser m.m. og resultatet blev, at de i foråret 1967 fik Peter Snedker til at bygge et gæstehus, eller som anført i sangen, "et vedskjul, samt tørkloset og skur, og så et elefanthus for ældre turtelduer." Ved at lukke mellemrummet mellem huset og Elefanten blev der en dejlig lukket gård med læ for vestenvinden og en solplads kaldet Loggiaen. Huset fik navnet "Elefanten", fordi det i mørkningen kunne ligne en elefant, der står rør.

1968-73

I årene 1966-79 fungerede jeg som sekretær i Dansk Rideforbund, og fra 1968 fik jeg arrangeret, at jeg flyttede sekretariatet til Raabjerg i de tre sommermåneder. Forbundet betalte installation af telefon, så nu var vi igen kommet et skridt nærmere civilisationen. Jeg indrettede kontor i gæstehuset, og transporten af papirer, materialer, kontormaskiner m.m. foregik pr. jernbane. Mit skrivebord stod op mod syd væggen, og der sad jeg og gloede ind i væggen, indtil Minna en dag sagde til mig: "hvorfør får du ikke lavet et vindue i den væg?" Det var en så naturlig idé, at jeg var meget flov over, ikke selv at have fundet på den.

I 1970 tog Minna og Jørgen initiativet til at fejre Vejs-Endes 50- års fødselsdag. Det skete med et gilde, som afholdtes på gårdspladsen, og som bl.a. havde foranlediget huspoeterne til at skrive en sang til Vejs-Endes pris.

I 1995 fejredes 75- års fødselsdagen efter det fastlagte program under Michaels udmærkede ledelse og Hellernes store kulinariske indsats. Datoerne for fødselsdagen fastsættes efter det potentielle antal beboere samt vejrudsigterne.

I 1971 havde Helle købt en grund, som blev udstykket på Christian og Lones grund, og som stødte op til Vejs-Endes areal. Samme år byggede hun en norsk bjælkehytte, som fik navnet "Sannehus". materialerne kom fra Norge på en lastbil med anhænger, og da chaufførerne ikke turde køre ind på den dårlige grusvej, læssede de det hele af på en mark op til asfaltvejen. ejeren af marken satte sig omgående i forbindelse med Jørgen med krav om erstatning, samt om at materialerne blev fjernet omgående. Jørgen fik Henry Vognmand fra Tuen til at flytte materialerne ud på Helles grund, men da han ikke var vant til at køre med norske bjælkehytter, læssede han det af i én stor bunke. Da to norske tømrere kom for at rejse huset, blev de meget "sinte", som

det vist hedder på norsk, for de arbejdede på akkord og var vant til, at materialet lå på en sådan måde, at det, der skulle bruges først, lå forrest osv.. Nu skulle de bruge en masse tid på at finde de stykker, de skulle bruge. De arbejdede fra det blev lyst til kl. 21, og på otte dage var huset bygget. Det blev forresten et dejligt hus.

I 1972 blev sommerhusejerne opfordret til at få vand fra Skiverens vandværk. da jeg på det tidspunkt havde egen boring med elektrisk pumpe og udmærket vand, var jeg ikke interesseret. Tilbuddet blev gentaget i 1974 med forblommede udtalelser om, at det var forbudt at have vandboring, septiktank og sivebrønde mindre end 800m fra hinanden. Da jeg var klar over, at vi antagelig blev tvunget til at gå frivilligt med, accepterede jeg. Hovedparten af beboerne tilsluttede sig, og da Skiveren ikke kunne klare forbruget, blev ejendommene tilsluttet Hirtshals Vandværk med de udgifter det fremtidig indebar.

Vores private veje er jo kun spor i sandet, som med mellemrum bliver forstærket ved, at de værste huller fyldes med grus. I 1973 fik vi kontakt med en husmand fra Tuen, som skaffede en masse bark til at fylde i hullerne, og det var såmænd meget godt, så længe det varede. Husmanden hed Niels, og på grund af hans arbejde på vejen kaldte vi ham for Niels Bark. Udbedring af vejen er efterhånden blevet mere professionel, og udgifterne deles mellem husene - beboerne, efter hvor langt et stykke af vejen, de slider på.

1983

I 1983 fik vi meddelelse fra Postvæsenet om, at der skulle være en reglementeret postkasse ved hver ejendom. Da vi jo befinder os i det nordlige Vendsyssel, tager man ikke disse indblandinger i ens privatliv særlig tungt, så vi blev enige om - Jørgen og jeg -, at vi ville lave en postkasse. Af den kasse, som tidligere havde skjult vores gasflasker, tømrede vi en smuk postkasse, som blev anbragt ved Vejs-Endes skel og forsynet med navnene på de fire ejendomme, som ville bruge den. Så skulle Tage Post kun aflevere og hente post ét sted, hvilket vi meddelte Postmesteren.

I slutningen af året fik vi - Jørgen og jeg - tilbudt en parcel - matrikel nr. 29j, som ligger midt i Slugten. Da der ikke må bygges, havde den ikke nogen værdi for os, så vi var ikke interesserede, men ved nærmere eftertanke ombestemte vi os, fordi man f.eks. kunne risikere, at en køber slog sig ned med en campingvogn. Den eneste adgangsvej til grunden er over vores, og da vi ikke var interesserede i en sådan trafik, købte vi grunden i fællesskab.

1985

Den store begivenhed i 1985 var Minna og Jørgens Guldbrøllup den 12. juli. Det blev holdt i Forsamlingshuset i Tuen med deltagelse af rigtig mange gæster. Festlighederne begyndte om morgenen med forstærket morgenmad på pladsen foran "Elefanten", som var smukt pyntet med blomster og grene samt det obligatoriske skjold med navnetræk og årstal. De tilreisende gæster var indkvarterede, dels i sommerhuse og dels på de nærmeste hoteller.

Maden leveredes af en slagter fra Aalbæk, som tillige underviste i violinspil, hvilket jeg benyttede mig af ved at bede ham tage violinen med, så han kunne give tonen an til de omdelte sange. Desværre kendte han ikke melodien til "Jeg er degn i Nørre Bjert", men den fik vi da lært ham. Desuden formåede han - midt i madlavningen - at undervise Jacob på violinen. Jeg havde som forventet skrevet en sang, som var skjult i en model af Vejs Ende.

Efter middagen drog vi til "Sannehus" til kaffe og andre læskedrikke. Hvornår festen sluttede, husker jeg ikke. Det talte man meget om på egnen den sommer.



1988

Da beboerne i sommerhusene på eller ved "vores" vej har tilknytning til mine forældre - Olga og Ketil Carlsen, som byggede Vejs-Ende i 1919, ansøgte jeg i 1988 Skagen kommune om at måtte kalde Raabjergvej nr. 448-496 for "Carlsens Kvarter". Dette blev afvist med den begrundelse, at man ikke navngav lokaliteter efter nulevende personer.

Kridthuset 1959-93

1959-1968

Fugerne på huset havde svært ved at holde, så i 1959 blev husene kalket gule, og det var ikke sidste gang, de skiftede farve. Samme år stiftedes transformatorforeningen, og vi fik elektrisk lys, hvilket indebar, at vi fandt ud af, at dette her med at pumpe vandet op med **håndkraft**, var for gammeldags, særligt når drengene, som skulle pumpe, altid var forsvundet fra jordens overflade. I 1960 fik vi en ny boring + en brønd med elektrisk pumpe, samt varmtvandsbeholder i køkkenet med ledning over til gæstehuset. Denne ledning blev kun brugt meget lidt, fordi både vand- og varmespild var meget stort, og da vi var i havet flere gange om dagen, var behovet for badning ikke ret stort.

Igennem årene havde der været et problem med, at regnvand sivede ind mellem skorstenen og nordvæggen, og vi blev enige om at få en gasovn i stedet for kakkelovnen. I foråret 1968 blev skorstenen så revet ned, kakkelovnen fjernet og en gasradiator installeret. Gasflaskerne blev stillet ved garagen med nedgravede ledninger og indføring på nordsiden af huset. Kakkelovnen fik bygmester Petersen fra Tuen mod til gengæld at indramme Lautrec-plakaten. Samme år fik vi det første tilbud fra en sagfører Ovesen på at blive tilsluttet Skiverens vandværk. Vi afslog høfligt.

Udover installation af gaskaminen fik vi beklædt gavlene med træ, og husene blev malet Rømhø-røde.

1972-1980

I 1972 fik vi det andet tilbud om at blive tilsluttet Skiverens vandværk, som vi atter afslog. I 1974, fik vi atter en opfordring, denne gang med forblommede trusler om bål og brand, fordi vi havde brøndboring,

kloak og septiktank liggende med kun 5-6 meters afstand, hvilket pludselig var blevet sundhedsfarligt. Så fandt vi det klogest at acceptere. Hovedhanen blev anbragt 1 m fra vores grund, og så fik jeg sommeren til at gå med at grave forbindelsesslangen ned fra hovedhanen til vores boring - 20 m i en dybde af 1,40 m. Installationen kostede 5300 kr. plus mit arbejde. Året efter fik vi at vide, at da Skiveren vandværk ikke kunne klare vandforsyningen i sommermånederne, ville vandværket blive overtaget af Hirtshals kommune, hvilket indebar, at der skulle installeres en målerbrønd, og at vi skulle betale for forbrug.

Da transformatorforeningen ophævedes i 1971, og Hjørring El-Værk-ENV overtog leveringen af strøm, havde de offentlige myndigheder rigtig fået snablerne ned i vores lommer. Men behageligt var det nu - og dyrt!

Alle disse moderne bekvemmeligheder havde gjort os mere blødsødne, så vi besluttede os i 1976 for at få et ordentligt badeværelse. Det blev indrettet i det tidligere cykelskur, senere pigeværelse, senere Farmors værelse eller gæsteværelse, og projektet blev årets og stedets sensation på det byggemæssige område. Træbeklædte vægge, brusekabine med fliser, flisegulv med varme i. Nu kunne man tage bad uden at dø af kulde. Da en flaske gas - 22 kg- i årenes løb var steget fra 14 kr. til 74, hvilket vi fandt lidt rigeligt, besluttede vi at få indlagt elvarme og en Jøtul brændeovn. Dette skete i 1979-80 i forbindelse med genopførelse af en skorsten.

1980-1993

I 1980 havde jeg skåret 1/3 af "Onkels Træ" samt fjernet de nederste grene, da det var blevet for stort. "Onkels Træ" var et grantræ, som onkel Henning have plantet ved gæstehuset, og trods familiens hånli-

ge bemærkninger om at, "det blev da aldrig til noget", eller måske på grund heraf, vandede han det hyppigt, så det var blevet stort og havde bredt sig, så det dominerede hele pladsen foran gæstehuset.

I 1981 fik vi nyt elkomfur og ny vandvarmer, da den gamle på grund af lynnedslag var ødelagt. Dette gav anledning til en morsom kontrovers mellem VVS-Ove og mig. På den nye vandvarmer var et overløbsrør påkrævet, og da vandvarmeren var placeret ovenpå køkkenskabet, mente Ove, at det nemmeste ville være at stikke overløbsrøret gennem muren. Så kunne vandet plaske ned på jorden. Det gik jeg ikke med til men foreslog, at afløbet, - en slange- blev ført ud gennem taget over toilettet, så vandet kunne løbe ud i tagrenden. Det var min tanke, at slangen skulle føres ud helt nede ved tagrenden og skæres skråt af, så den flugtede med taget og ikke synede for meget. Dette kunne nok lade sig gøre, men resultatet var rædselsfuldt. Der lå en ca. 1m rød slange og daskede ned ad taget fuldstændig umotiveret. Hertil bemærkede jeg til Ove, at Storm P. ikke havde levet forgæves, hvilket han tog noget unådigt op.

Ny løsning: Slangen blev ført gennem loftet til toilettet og hang ned i det ene hjørne, hvor overløbsvandet endte i en lille spand. Den skulle så tømmes af og til, hvis der ellers var nogen, der gad. Også en dårlig løsning. I ferien 82 fandt jeg på at føre slangen over loftet og ned gennem et plasticrør, som ender på gulvet i bruserummet. Det virker perfekt og ses ikke.

Samme år blev de sidste grene samt den anden tredjedel kappet af "Onkels Træ". Den nederste del af stammen lod jeg stå og plantede en efeu ved foden af den, så der med tiden kunne stå en grøn søjle. Det lykkedes også fint, men i 1993 væltede stammen, da den var pilrådden. I 1982 lavede jeg et plankeværk på østsiden af pladsen ved gæstehuset

og anlagde en græsplæne i håb om, at der med tiden kunne blive en sol-, læ- og hyggeplads, og det håb er også blevet indfriet.

Der bliver selvfølgelig repareret og udbedret på husene hvert år, men det er kun de større eller mere spændende arbejder, jeg her omtaler. Opførelsen af skorstenen i 1980 og reparationen af taget i forbindelse hermed havde medført, at taget var blevet utæt, så remmen var begyndt at rådne. Efter diskussion med tømrer Evald Nielsen, Bindslev blev resultatet, at vi fik nyt tag i 1984.

Der er hele tiden arbejder, der presser sig på, bl.a. fordi husene står ubeboede de 3/4 af året, og da murene i sin tid blev plasticmalede ovenpå kalk, er de slemme til at skalle. De bliver malet ca. hvert andet år, og i 85 prøvede jeg med en ny lyserød farve "adopteret" fra huset i Hornbæk.

I 1986 fik vi sat en vejrhane op, samt navn over køkkendøren og en udendørslampe, og i 88 fik jeg fat på en murer - Uffe Davidsen, som svor på, at han kunne reparere de mure, så de holdt. Efter endt behandling med noget som hedder Thoroseal, blev husene så malet Skagen gule. I forbifarten lagde han terrassegulvet om, da det havde bagfald og trængte til fornyelse. Han sørgede også for at sætte aftræk i garageloftet, så den nu efter 30 års forløb er tør, når vi kommer drop om foråret.

I de senere år har vi overladt hovedhuset til gæster og selv boet i gæstehuset, men det foranledigede, at vi fik installeret nyt badeværelse med moderne installationer og varme i gulvet. I 1993 fik vi desuden værelset malet og tapetseret.

På grund af den varme og tørre sommer i 92, og den derved sænkede

grundvandsstand revnede gæstehuset midt over. Som altid måtte Uffe træde til, og han gravede ind under husets fire hjørner, 1,80 m ned, og fyldte hullerne med beton. Da det var overstået, blev revnerne repareret.

Hørsholm d. 14.2.96